

▶ JUBILEJNO LETO ZA ŠKOFIJSKO KLASIČNO GIMNAZIJO V ZAVODU SV. STANISLAVA

/ Lily Schweiger Kotar / Zavod sv. Stanislava

▶ Škofijska klasična gimnazija (ŠKG) v Šentvidu pri Ljubljani je z nekaj več kot 600 dijaki največja enota v Zavodu sv. Stanislava. Letos praznuje ta zasebna katoliška gimnazija 20-letnico ponovnega delovanja, saj se je 1. septembra 1993 tu zopet začel pouk. Geslo jubilejnega leta je »skozi tebe kipela bo rast« – in res smo že dvajset let, posebej pa še v tem prazničnem letu, priča iskrovosti mladostne ustvarjalnosti na umetniškem, športnem in raziskovalnem področju in veselju nad življenjem, ki je dijake popeljalo v najrazličnejše poklice.

Vse od ponovne ustanovitve gimnazije se tu tesno prepletata tradicija, ki jo je v začetku prejšnjega stoletja začrtal ustanovitelj zavoda, škof Anton Bonaventura Jeglič, in nove ideje, ki s svojim uresničevanjem postavljajo Zavod sv. Stanislava na mesto ene izmed najodličnejših vzgojno-izobraževanih in kulturnih ustanov v slovenskem prostoru. V vseh enotah zavoda, torej tudi v Jegličevem dijaškem domu, kjer ima svoj drugi dom več kot dvesto gimnazijcev, v Osnovni šoli Alojzija Šuštarja (300 učencev), Glasbeni šoli (270 učencev) in Študentskem domu J. F. Gnidovca (110 študentov), je posebna skrb namenjena dejavnostim, ki podpirajo vsestransko osebnostno rast učencev, prostovoljstvo, klasično izobrazbo ter glasbene in športne dejavnosti vseh vrst. Pri ustvarjanju pogojev za samostojno odločitev za vero je ključno spoštovanje različnih izkušenj, iskanj ter razmer, iz katerih mladi prihajajo, pri čemer jim pomaga tudi predmet vera in kultura. Pomembne smeri poslanstva Zavoda sv. Stanislava, kot so celostni razvoj učenca in razumevanje sveta, sovpadajo s temelji izobraževanja in vzgoje v antiki, zato začnejo otroci že v 1. razredu osnovne šole spoznavati klasično kulturo, na predmetni stopnji pa tudi latinščino. Ker je gimnazija klasična se vsi dijaki učijo latinščino, nekateri izberejo tudi staro grščino. To je edina gimnazija v Sloveniji, kjer se lahko opravlja matura tudi iz grščine. Glasba in glasbeno poustvarjanje imata že od ustanovitve zavoda posebno mesto, zato je pozornost namenjena kakovostni ponudbi in vključitvi čim večjega števila učencev v različne glasbene dejavnosti. Čeprav je humanistika pomemben del tradicije ŠKG, je pouk naravoslovja na Škofijski izredno bogato zastavljen in enako obsežen kot na drugih gimnazijah, s čimer dijakom omogoča, da se vpišejo na katerikoli naravoslovni študij. V lanskem šolskem letu se je kar 21 od 27 zlatih maturantov odločilo za študij medicine. Ob tem, ko se odločajo za naravoslovne in tehnične študije, mnogi poudarjajo, da jim klasična izobrazba daje

širino in pomaga pri razumevanju njihove stroke. Vsekakor so v programu gimnazije uravnoteženo obravnavane družboslovne, naravoslovne in humanistične vsebine, številne mednarodne dejavnosti pa nudijo širši pogled v umevanje sveta in ljudi v njem. Na Škofijsko klasično gimnazijo se lahko vpiše vsak pod pogoji, ki so enaki za vpis v vse gimnazije v Sloveniji. Glede na to, da je to katoliška gimnazija, je pomembno, da ta usmeritev bodočim dijakom ustreza in se z njo strinjajo.

V sklopu praznovanja 20. obletnice ponovne ustanovitve Škofijske klasične gimnazije velja še posebej omeniti tri odmevne dogodke, s katerimi smo obeležili ta jubilej. Prvi je mednarodni simpozij z naslovom Šola kot prostor dialoga med vero, znanostjo in umetnostjo, ki je od 9. do 12. maja potekal v Zavodu sv. Stanislava. Več kot 40 profesorjev, učiteljev, duhovnikov in umetnikov iz Slovenije in tujine je sodelovalo s prispevki in diskusijo. Poskušali so odgovoriti na vprašanje, kakšna je interakcija med vero, znanostjo in umetnostjo danes in kakšna je pri tem vloga katoliških šol. Temelji razmišljanj so bili postavljeni s pomenom etike za prihodnost naše družbe, beseda pa je tekla tudi o vlogi religijskega pouka na šolah, pri čemer so bila posebno zanimiva pričevanja iz tujine in tudi iz ŠKG, saj je tu religijski pouk eden osrednjih predmetov, kjer dijaki bistrijo kritično mišljenje, oblikujejo odnos do osebne vere, družbene odgovornosti in etičnih vprašanj in spoznavajo poleg krščanstva tudi druga svetovna verstva. Simpozij je bil tudi priložnost za osebna pričevanja nekaterih gimnazijskih učiteljev ter alumnov, nekdanjih dijakov, ki so v časovni distanci razmišljali, kaj so v času srednješolskega izobraževanja na gimnaziji prejeli in kako to uporabljajo in žlahtnijo v svojem vsakdanjem življenju, desetletje in več kasneje.

Simpozij se je zaključil s koncertom zborov in orkestra Zavoda sv. Stanislava. Na koncertu je do zadnjega koticčka polno Gallusovo

dvorano pozdravil ravnatelj gimnazije Jože Pucihar, ki je poudaril pomembnost ustvarjanja takega šolskega prostora za dijake in učitelje, kjer se vsak počuti sprejetega in razumljenega. Zahvalil se je tudi nadškofu dr. Alojziju Šuštarju, ki je sprejel smelo odločitev, da ponovno ustanovi zavod po tem, ko je bil uradno ukinjen po koncu 2. svetovne vojne. Za oranje ledine na področju vodenja gimnazije je čestital tudi prvemu ravnatelju povojne Škofijske klasične gimnazije, Jožetu Mlakarju. Slavnostni govornik, predsednik republike Borut Pahor, je v svojem nagovoru gimnaziji čestital za dosedanje odlično delo in vztrajanje kljub začetnim težavam in nekaterim nasprotovanjem. Posebej je poudaril, da »verjame, da bodo intelektualci, ki so mojstrili svojo pamet, dušo in telo v Škofijski klasični gimnaziji, Sloveniji pomagali vzpostaviti družbo prihodnosti brez senc preteklosti in njenih ideoloških delitev.« Na koncertu, ki so ga v celoti izvedli dijaki Škofijske klasične gimnazije, je bila v slovenskem in latinskem jeziku premierno izvedena Hvalnica stvarstvu skladatelja Damijana Močnika, ki je tudi vodja glasbenih dejavnosti v gimnaziji že od samega začetka njenega ponovnega delovanja. Navdušeni poslušalci so stoje pozdravili to glasbeno noviteto.

Zadnji zgodovinski dogodek v tem šolskem letu pa je častitljiva 100. obletnica prve mature v slovenskem jeziku. Iz kronike je tajnik šolske maturitetne komisije, Janez Šparovec, zbral zanimive naslednje podatke. V Zavodu sv. Stanislava so prvi slovenski pisni izpiti potekali od 9. do 12. junija 1913, ustni pa od 5. do 9. julija 1913. Gre za enega od mejnikov v razvoju slovenskega šolstva in uveljavljanju slovenskega jezika v javni rabi. Ustanovitelju knezoškofu Antonu Bonaventuri Jegliču je v takratni avstro-ogrski državi uspelo z velikimi naporin in kljub številnim nasprotovanjem uresničiti zamisel o postavitvi popolne slovenske gimnazije. Zrelostni izpit je opravljal vseh 30 dijakov 8. razreda gimnazije, vsi so maturo

Dr. Roman Globokar, direktor Zavoda sv. Stanislava in predsednik RS Borut Pahor.

opravili, kar polovico jih je doseglo najboljši uspeh »zreli z odliko«. Na maturi so imeli šest predmetov: slovenščino, nemščino, latinščino, grščino, domovinoznanstvo in matematiko. Od prve mature 1913 pa do zadnje 1944 je maturiralo 751 dijakov. Ministrstvo za prosveto Narodne vlade Slovenije je namreč 3. septembra 1945 ukinilo vse zasebne gimnazije.

Junija 1997 je bila v Zavodu sv. Stanislava po več kot 50-letni prekinitvi spet matura. Danes se lahko maturo na ŠKG opravlja kar iz petnajstih izbirnih predmetov, in sicer iz grščine, latinščine, nemščine, francoščine, španščine, ruščine, zgodovine, umetnostne zgodovine,

informatike, geografije, biologije, kemije, fizike, psihologije in filozofije. Od ponovne ustanovitve Škofijske klasične gimnazije pa do danes je tu maturiralo 2520 maturantov. Od tega jih je bil kar 27 takih, ki so dosegli vse možne točke na maturi (34). V Sloveniji je bil v letih 1997 do 2012 delež maturantov s pohvalo (30 točk in več) 3,4 %, na Škofijski klasični gimnaziji pa kar 13,2 %. Podatki o uspehu na maturi kažejo, da je Škofijska klasična gimnazija v Zavodu sv. Stanislava med najboljšimi slovenskimi gimnazijami. Njeni maturantje dosegajo nadpovprečne dosežke tako pri znanju jezikov kot na matematično-naravoslovnem in družboslovnem področju.

Stoto obletnico mature smo v prostorih Zavoda sv. Stanislava slovesno počastili z akademijo 18. junija 2013 ob 18.00 v dvorani Matije Tomca. Slavnostni govornik je bil predsednik Državne komisije za splošno maturo prof. dr. Blaž Zmazek, voščilo predsednika države je posredoval njegov svetovalec za področje šolstva, akademik prof. dr. Boštjan Žekš. Dijaki so pripravili krajšo predstavitev poezije dijakov vseh generacij, skupaj z utrinki iz Jegličevega dnevnika. Po akademiji je sledil koncert Pod zvezdnim poletnim nebom, kjer so se predstavili učenci Glasbene šole v Zavodu sv. Stanislava.

Fantom iz opere v Cankarjevem domu.